

„AAN DE OEVERS VAN DE BLAUWE RIVIER“

SUR LES BORDS DU FLEUVE BLEU. PETITES nacelles dans les grandes eaux. Récits d'expériences missionnaires en Chine, par Mlle E. Junod. *)

Het is niet onverschillig hoe een boek zich aandient. „Aan de oevers van de blauwe rivier (de Yangtsé) — Kleine scheepjes op groote wateren” — heeft op menig ander boek dit voor, dat het zoo goed is verzorgd. Het ziet er aantrekkelijk uit. En nu ik het gelezen heb, wil ik gaarne iets over den inhoud zeggen.

De Fransche schrijfster — zij woont thans in Orange — heeft zich gedurende enkele jaren aan den zendingsarbeid in China gegeven, in dat deel waar sedert Hudson Taylor reeds zooveel het zaad des Evangelies uitstrooiden. Haar mededeelingen raken niet alleen den eigenlijken zendingsarbeid. De lezer vindt hier en daar historische gegevens omtrent land en volk. Over de natuur, het klimaat, de levenswijze der Chineezers in die streek, volksgewoonten, enz., zegt dit boek heel wat. Het bevat geen dorre opsomming van feiten, maar al dat wetenswaardige is verscholen in prettig geschreven korte verhalen van dagelijksche ervaringen. Ge behoeft het boek niet ineens uit te lezen, want de 29 schetsen, die het bevat, staan niet rechtstreeks met elkaar in verband, al vindt men veelvuldig dezelfde namen en personen terug.

En wat den hoofdinhoud betreft: hier spreekt het warme hart van iemand, die haar roeping kent. „Door Mijnen Geest zal het geschieden.” Men voelt zoo, dat dit het is, wat de schrijfster van dag tot dag zich bewust was, terwijl zijzelf naarstig de hand aan den ploeg hield. Want zoo ergens, dan moet in dezen evangelie-arbeid wel sterk ervaren worden, dat het de Geest is, die levend maakt. Hoe zullen onze woorden weerklank wekken in een samenleving, die eeuwenlang in de duisternis van het Chineesche heidendom gedompeld ligt! Heerlijk is het daarom te zien hoe een jonge vrouw, toegerust met gaven van hoofd en hart, zich bezig houdt met enkelingen, altijd weer voor zichzelf puttend uit de Eeuwige Bron en levende in gemeenschap met haar Zender. Wel verliest zij dan menigeen uit het oog, met de vraag: zal ik hem of haar eens daarginds ontmoeten? maar nu en dan vindt zij sterke bemoediging als zij de zekerheid verkrijgt, dat Gods Geest een ziel tot leven wekte.

Zoo vindt ge in dit boek, zoo teer en eenvoudig geschreven, tal van aandoenlijke trekjes. Zijn taal harmonieert met de beschreven stemmingen en ervaringen. Het boek is ook vol poëzie, in meer dan één zin. En voorts: ontmoetingen, gesprekken, ervaringen van allerlei aard, alles staat in het teeken van die ware zielzorg, die zichzelf vergeet en het heil van anderen beoogt. De schrijfster spreekt weinig over zichzelf, maar daarom temeer waardeert ge haar arbeid.

En als ge tenslotte dit boek uit de hand legt, dan moogt ge tot uzelf van harte zeggen: „Bid dan den Heere des oogstes, dat Hij arbeiders in Zijn oogst uitstoote.”

Hebt ge kinderen, die al aardig met de Fransche taal op weg zijn, geef hun dit boek van Mlle Junod; dan lezen zij mooi, niet te moeilijk, Fransch en krijgen voor het hart iets waardevols mee.

w. s.

*) Vertellingen over den zendelingen-arbeid in China.

DE DOOD GEDOOD

EEN DAG UIT HET LEVEN VAN LUTHER

IN ZIJN KLEIN STUDEERVERTREK OP DEN WARTBURG zat doctor Maarten Luther in gedachten verzonken. Hoe drukte hem zijn gevangenschap, die nu reeds maanden duurde! Menigen dag vermeed hij angstvallig, dichtbij het venster te komen, vanwaar het uitzicht zeer ruim was. Want dan greep hem een bijna onbedwingbaar verlangen naar vrijheid aan. In sommige oogenblikken kwam al wat in hem was tegen zijn lot in opstand. Dan zou hij zijn gevangenschap willen afschudden om aan Gods werk op aarde te kunnen arbeiden. Maar was dit geen dwaze inval? Zou hij niet terstond worden gegrepen ingevolge het keizerlijk bevel? Toch fluisterden zijn lippen: Heer, bevrijd Gij mij! Dan zonk hem het hoofd in de handen en heerschte een ijzige stilte in het vertrek.

Luid kloppen wekte Luther uit zijn gepeins. De bevelhebber van het slot trad binnen en schudde zijn gevangene de hand. „Nieuwe berichten uit Wittenberg,” zei de burchtheer en hij reikte den ander een stapel verzegelde brieven toe. Luther bedankte. Hij had blijkbaar geen lust tot praten, vroeg niet of er nieuws was uit het vaderland of den vreemde, maar begon terstond de brieven van hun zegel te ontdoen. De hoofdman, bemerkend dat zijn gevangene de eenzaamheid verkoos boven gezelschap, ging spoedig heen.

De gevangen strijder las brief na brief met fonkelend oog en gefronst voorhoofd. Goed nieuws bevatten de brieven blijkbaar niet. Opnieuw trad de hoofdman binnen. „Neem mij niet kwalijk, doctor, ik vergat een pakket uit Neurenberg, hier is het.”

Luther nam het pakket aan en legde het ongeopend terzijde. Dan sprong hij op en liep met groote passen het vertrek op en neer.

Verwonderd keek de ander toe, reeds menigmaal had hij zich tijdens diens gevangenschap over Luther verbaasd. Maar zóó opgewonden als heden had hij hem nog nimmer gezien.

„Ik moet verlof hebben, heer hoofdman!” riep Luther hem toe. „Ik moet naar Wittenberg. De duivel is losgelaten en vernielt al mijn werk.”

„Ge kunt gaan,” sprak de hoofdman na een oogenblik nadenken; „ge weet, dat u volle vrijheid toegestaan is. Maar ge zijt zelf verantwoordelijk voor wat gebeurt. Niemand kan u meer beschermen, zoodra ge den Wartburg verlaten hebt.”

„Ik weet het, ik weet het,” antwoordde Luther, „en ik ben er nog niet zeker van, wat mij te doen staat, morgen deel ik het u nader mee.”

Alleen gebleven opende Luther het pakket uit Neurenberg. Boven in lag een brief van een zijner getrouwe vrienden, ook één der weinigen, die van zijn gevangenschap wisten. Deze zond hem in zijn eenzaamheid een nieuwe uitgave van Albrecht Dürers kopergravuren. De hervormer bladerde in het werk, dat in elk opzicht een kunstwerk was. Maar geen enkele voorstelling boeide zijn blik, daar hij al te zeer vervuld was van hetgeen in Wittenberg plaats greep. In gedachten zag hij de losgebroke menigte van kerk tot kerk snellen, beelden en altaren verwoesten en monniken en geestelijken geweld aandoen. O, kon hij zich in hun midden begeven, hen terechtwijzen en uit Gods Naam zeggen, wat hun plicht was. Maar — eensklaps werd zijn gedachtengang afgebroken. Zijn blik bleef op één der platen rusten; en Wittenberg werd naar den achtergrond verdrongen. De schilder had getracht het geweld des doods uit te beelden. Koning en vorst, oud en jong, rijk en arm moest voor dien dood buigen. En hoe ijzig koud en wreed liet hij zijn rechten gelden. Geen bede eener moeder, geen handwringen van jongeren bracht hem er van af, zijn buit op te eischen.

„Voorwaar, hij is een wreed heer,” kwam het van Luthers lippen, terwijl hij het boek sloot, onder den indruk van wat hij gezien had. Dan gingen zijn gedachten opnieuw naar

Luthers kamer op den Wartburg

Wittenberg. Zou hij het wagen zich daarheen te begeven? „Naar Wittenberg te gaan, den burcht te verlaten, staat gelijk met den dood in de armen te loopen,” fluisterde een stem in zijn binnenste hem toe. Een rilling doorliep den eenzamen man. Voor de eerste maal kwam iets van vreeze des doods over hem, nu hij door den schilder bij de verschrikkingen des doods was bepaald. Maar slechts een oogenblik hield angst hem gevangen. Zou hij, de strijder in Gods Naam, den dood vreezen? Hij dacht aan het woord, dat hij gisteren uit den Korinthenbrief vertaald had: „Dood, waar is uw prikkel? Hel, waar is uw overwinning?” Ontbrak er niet één schildering in Dürers „doodendans”? Had niet Eén den dood zijn macht ontnomen? Wel scheen het als had ook toen na zwaren kamp de dood overwonnen; maar was de uitkomst niet geweest, dat de dood sterven moest aan den dood ten leven? En eensklaps jubelde het in de ziel van den gevangen man. „De dood is gedood!” zoo had hij willen uitroepen, opdat allen het hooren zouden, die nu nog in de vreeze des doods zich bevonden.

En hoe meer deze vreugdevolle gedachte in zijn ziel doorwerkte, des te meer zong en jubelde het in Luthers hart. Straks nam hij zijn luit van den muur, zijn troosteres in donkere uren, deze moest zijn blijde ontdekking verkonden. Hij opende het venster, opdat men op het burchtplein weten zou, hoe verblijd van hart hij was. En dan zong hij zijn lied:

Es war ein wunderlicher Krieg,
Da Tod und Leben rungen,
Das Leben, das behielt den Sieg,
Es hat den Tod verschlungen,
Die Schrift hat uns verkündet das,
Wie da ein Tod den andren frasz;
Ein Spott der Tod ist worden.*)

Luther legde zijn luit ter zijde. Het was hem nu heel duidelijk geworden, hij zou naar Wittenberg gaan. Niemand kon hem terughouden, geen dood hem afschrikken, want met hem was Jezus Christus, die den dood overwonnen heeft en als overwinnaar uit het graf is verzezen.

Luther nam papier, pen en inkt om zijn keurvorst, die hem de bescherming van den Wartburg geboden had, zijn vertrek mee te deelen. Zijn pen vloog over het papier. Hij

*) Het was een wonderbare strijd
Waarbij dood en leven kampfden,
Het leven behaalde de overwinning
En heeft den dood verslonden.
De Schrift verkondt ons,
Hoe de ééne dood den andere te niet deed.
Zoo is de dood ten spot geworden.

wist, dat hij op reis zonder bescherming van menschen zou zijn. Ieder, die hem ontmoette en herkende, mocht hem ongehinderd dooden. Maar wat deed dit er toe? Met opgewekt hart schreef hij:

„Ik bedoel niet, de genadige bescherming van Uw Hoogheid in te roepen. Ja, ik houd het er voor, dat ik u eerder beschermen kon, dan dat Uwe genade mij kan beschermen... God moet alles alleen doen, zonder menschelijke zorgen of inmenging.”

Luther gaf dezen brief aan den slotvoogd ter overbrenging.

„En bezorg mij morgen een licht rijtuigje. Ik rijd dan naar Wittenberg.”

Bij deze woorden schitterden Luthers oogen.

Verwonderd zag de hoofdman hem na, terwijl Luther naar zijn kamer terugkeerde.

Dan schudde hij het hoofd en droeg aan een dienaar op den brief te bezorgen.

Luther zat dien avond nog langen tijd voor zijn Bijbel en las 1 Kor. 15 telkens en telkens opnieuw. Toen hij eindelijk het Boek sloot en ter ruste ging, sprak hij zacht voor zich heen: „In Naam van den Opgestane zal ik het wagen!” En daarna doofde hij het licht uit.

WILHELM JONKER

ALS OUD-DRENTENAAR WIJD IK EEN WOORD van eerbiedige waardeering aan de nagedachtenis van mijn vriend Jonker, wiens stof wij op 12 October j.l. ten grave hebben gelegd. Onder stroomenden regen hebben wij op de Algemeene Begraafplaats gestaan, en hebben daar woorden gehoord, tranen gezien, en liederen gezongen, alle getuigend van den rijken schat van liefde, welke het hart van dezen man heeft gedragen.

De wieg van Jonker stond niet in Drenthe. Zijn vader was een geboren Duitscher, die Nederlander is geworden en in Den Helder heeft gewoond. Het gezin Jonker was godvreezend; het Woord van God was aller Gids, en hun plaats in de kerk bleef nimmer, zonder noodzaak, leeg. Op 25 November 1848 werd Wilhelm geboren. Toen hij drie jaar oud was, had hij het ongeluk van een pakhuiszolder te vallen, waarbij hij een been brak, ten gevolge waarvan hij zijn leven lang gebrekkig is gebleven. Dat was voor hem een zware beproeving, maar een ouder zusje, dat reeds school ging, bad zooveel en met zulk een zielsdrang voor hem, dat hij er zeer door getroost werd; een voorval, dat door Mevrouw Groen van Prinsterer nog in een traktaatje voor de Zondagsschool, werd vastgelegd.

In 1875 in het huwelijk getreden met een godvreezend Haagsch meisje, werd hij innerlijk sterk gedrongen om in de geestelijke donkerheid van onen bijgeloof, die op zooveel plaatsen heerschte, het licht des Evangelies te ontsteken.

